Fylkesmannen i Agder

2.okt 2019

Kommunebilde 2019 – Vegårshei Kommune

Styringsdialogen mellom Vegårshei og Fylkesmannen i Agder

Innhold:

1. Innledning 3
2. Planlegging og styring av kommunen 4
   - 2.1. Politiske og administrative styringsverktøy 4
   - 2.2. Likestilling og inkludering 4
   - 2.3. Økonomi, økonomistyring og demografi 5
   - 2.4. Samfunnssikkerhet og beredskap 7
   - 2.5. Interkommunalt samarbeid 8
3. Tjenesteyting og velferdsproduksjon 9
   - 3.1. Barnehage 9
   - 3.2. Grunnskole 10
   - 3.3. Barnevern 11
   - 3.4. Kommunale helse- og omsorgstjenester 12
   - 3.5. Sosiale tjenester og levekår 13
   - 3.6. Forebyggende tjenester 14
4. Arealforvaltning og ressurs- og næringsutvikling 15
   - 4.1. Arealforvaltning gjennom kommuneplanens arealdel 15
   - 4.2. Byggesaksbehandling 16
   - 4.3. Miljøvern 16
   - 4.4. Landbruk 18

Lenker: 19

Vedlegg: 19

1. Innledning

Kommunebildene er sammen med kommunemøtene, viktige elementer i styringsdialogen mellom kommunene og Fylkesmannen i Agder.

Kommunebildene

Kommunebildene er dokumenter som på et overordnet nivå gjengir Fylkesmannens inntrykk av kommunene i våre fylker. De utformes i forbindelse med Fylkesmannens kommunebesøk i den aktuelle kommunen, det vil si en gang i hver kommunestyreperiode. Kommunebildene utgjør sammen med kommunens planverk, tyngden i dialoggrunnlaget i dette besøket. Strukturen i dokumentet og dagsorden for kommunebesøkene ser slik ut:

1. Innledning
2. Planlegging og styring av kommunen
3. Tjenesteyting og velferdsproduksjon
4. Arealforvaltning og ressurs- og næringsutvikling

Hvert underpunkt i denne strukturen har følgende oppbygning:

- Fylkesmannens fokusområder - konkret for gjeldende kommune og med utgangspunkt i statlige forventninger og politikk, samt Fylkesmannens kjennskap til kommunen.
- Fylkesmannens bilde av kommunen - kort oppsummert kommunens status i forhold til Fylkesmannens fokusområder, og eventuelle andre relevante forhold.
- Dialogpunkter - forhold hvor Fylkesmannen ønsker en dialog med kommunen.

Det er viktig å understreke at Kommunebildet ikke uttømmende gjengir Fylkesmannens bilde av kommunen, men har fokus på hvor kommunen har et handlingsrom eller utviklingspotensial som det er viktig å ha dialog om.

2. Planlegging og styring av kommunen

2.1. Politiske og administrative styringsverktøy

Fylkesmannens fokusområder

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (kgl. res. 2015) skal legges til grunn for kommunens planlegging. De tre hovedsatsingsområdene i forventningene er:
    - Gode og effektive planprosesser
    - Bærekraftig areal- og samfunnsplanlegging
    - Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder
- Folkehelseperspektivet ivaretas i planleggingen ved å sikre trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer
- Oppfølging av regionplan Agder 2020
- Internkontroll og kvalitetssystem. Kommunen skal i årsberetningen redegjøre for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll i virksomheten.

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Planstrategien for Vegårshei ble vedtatt 13.12. 2016
- Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel ble vedtatt 4.februar 2014
- Kommunen har utarbeidet en folkehelseoversikt i 2019 og har i planprogrammet uttalt at folkehelse skal innarbeides bedre i ny kommuneplan.
- Internkontroll i Vegårshei tar utgangspunkt i 3 sentrale prinsipper:
    - Fokus på kontinuerlig forbedring – kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen
    - Fokus på risikostyring – etterlevelse av lover og regler
    - Fokus på måloppnåelse – helhetlig styring og riktig utvikling
- Fylkesmannen finner ikke økonomi-, finans- eller investeringsreglement tilgjengelig på kommunens nettside.

Dialogpunkter

- Hvordan følger kommunen opp planstrategien?
- Har kommunene fastsatt hvilke folkehelseutfordringer en skal ha spesielt fokus på / hvordan det skal jobbes systematisk med disse?
- Hva er status i kommunens arbeid med å sikre betryggende kontroll i virksomheten?
- Hvordan brukes de sentrale prinsippene for internkontroll i praksis?

2.2. Likestilling og inkludering

Fylkesmannens fokusområder

- Alle som bor i Aust-Agder og Vest-Agder skal ha like muligheter til å bidra og til å delta i fellesskapet, uavhengig av kjønn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og etnisitet og livssyn.
- Arbeidet for likestilling, inkludering og mot diskriminering må sees i sammenheng med levekår.
- Kommunen må sikre god kvalitet i introduksjonsprogrammet.

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Vegårshei kommune har gjennom LIM-planen forpliktet seg til å jobbe for en likestilt og inkluderende landsdel. Det trengs både menneskelige ressurser, god organisering og tydelige prioriteringer for å nå hovedmålene som er satt for 2027.

- Tall fra SSB 2017 viser at andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken er 70,1 prosent (menn 75,9). Av disse er det en andel på 61,7 som jobber deltid (13,8 for menn). Tilsvarende tall nasjonalt er for kvinner 74,6 prosent i arbeidsstyrken (med 35,4 prosent deltid) og 79 for menn (med 11,2 prosent deltid).
- Andel menn med høyere utdanning i Vegårshei er på 17,5 prosent i 2017, mot nasjonalt 29,5. Andelen for kvinner er 29,7 i Vegårshei mens det nasjonalt er 37,2 prosent.
- Kvinneandelen i kommunestyret er på 33,3 prosent.
- Flyktningetjenesten ved NAV og oppfølgingsenheten er ansvarlig for kommunens introduksjonsprogram. Tall fra nasjonalt introduksjonsregister (NIR) viser at det er om lag 30 deltakere i introduksjonsprogram i Vegårshei i 2019. Vegårshei samarbeider med Risør om opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn etter introduksjonsloven med Vegårshei i 2016 om program på full tid og helårlig. Det ble da avdekket brudd på regelverket.
- Det er nasjonalt mål at 70 prosent av de som går ut av introduksjonsprogrammet skal være i arbeid eller utdanning året etter. Tall fra SSB for 2017 viser at alle tidligere deltakere fra Vegårshei var sysselsatt og/eller under utdanning året etter, mot 62 prosent nasjonalt.
- Vegårshei kommune deltar i et kunnskapsutviklingsprosjekt om 4-dagers skoleuke initiert av fylkeskommunene på Agder. Målet med prosjektet er å utrede konsekvenser av firedagers skoleuke i noen kommuner på Agder. NORCE har fått i oppdrag å forske på temaet våren 2019. De vil bla. analysers hvordan denne organiseringen påvirker elevenes læringsutbytte, samt konsekvenser for likestilling og heltidskultur i kommunene.

Dialogpunkter

- Hvilke likestillingsutfordringer har kommunen prioritert å arbeide med? Og er det iverksatt konkrete tiltak for å møte disse utfordringene?
- Hvordan arbeider Vegårshei med å forankre likestillings- og mangfoldsarbeidet i ledelsen og i de ulike sektorene?

2.3. Økonomi, økonomistyring og demografi

Fylkesmannens fokusområder

- Økonomi og økonomistyring
    - Kommunen bør ha finansielle måltall (handlingsregler) som er politisk forankret
    - Utviklingen i sentrale finansielle nøkkeltall
    - KOSTRA-nøkkeltall må ha god kvalitet og bør brukes i styringsdokumentene sammen med andre måltall/styringsindikatorer

- Demografisk utvikling
    - Økonomiplanen bør gjenspeile hvilke konsekvenser den forventede demografiske utviklingen har for planlegging og utforming av kommunens tjenestetilbud

- Kommunens oppfølging av økonomibestemmelsene i ny kommunelov fra 2020
    - Kommunenes årsbudsjett for 2020 og økonomiplan for 2020-2023 skal utarbeides i tråd med reglene i ny kommunelov med tilhørende forskrifter. På økonomiområdet er det blant annet følgende endringer:
        - Strengere krav knyttet til minimumsavdrag
        - Strengere krav til innholdet i økonomiplanen, herunder at de obligatoriske oversiktene skal utarbeides for hele økonomiplanperioden

- Kommunestyret får en plikt til å fastsette lokale finansielle måltall (handlingsregler) og rapportere på disse
- Årsbudsjettet og økonomiplanen skal «vise utviklingen i kommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser».

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Økonomi og økonomistyring
  - Vegårshei kommune har pr i dag en økonomisk handlingsregel knyttet til netto driftsresultat på minimum 1,5 % av brutto driftsinntekter.
  - Utvikling i sentrale finansielle nøkkeltall:

Utvikling siste 4 år (konserntall, Kilde: SSB):

0912 Vegårshei	Siste 4 års regnskap			
Andel av brutto driftsinntekter	**2015**	**2016**	**2017**	**2018***
Netto driftsresultat	2,0 %	1,6 %	2,8 %	1,2 %
Fondsreserver				
Disposisjonsfond 31.12	2,6 %	4,3 %	6,5 %	6,8 %
Årets mer/mindreforbruk	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Disp.fond inkl årets mer/mindreforbruk	2,6 %	4,3 %	6,5 %	6,8 %
Gjeld				
Netto lånegjeld 31.12	70,7 %	67,6 %	67,2 %	75,9 %
Renteeksponert gjeld 31.12	51,9 %	52,0 %	55,2 %	70,2 %
**Tall for 2018 er ureviderte, og inkluderer ikke balansedata fra særbedrifter*				

Planlagt utvikling kommende 4 år (kommunetall – Kilde: kommunens vedtatte økonomiplan 2019-2022):

0912 Vegårshei	Økonomiplan 2019-2022			
Andel av brutto driftsinntekter	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Budsjettert netto driftsresultat	1,7 %	1,5 %	0,4 %	-0,3 %
Forventet disposisjonsfond 31.12	..	..	..	4,9 %
Forventet netto lånegjeld 31.12	..	..	..	..

  - *Netto driftsresultat*:
    - For alle årene i perioden 2015-2018 hadde Vegårshei kommune et positivt netto driftsresultat, og for både 2015, 2016 og 2017 var resultatet høyere enn den lokale handlingsregelen på minimum 1,5 % av brutto driftsinntekter.
    - I økonomiplanperioden 2019-2022 har kommunen budsjettert med netto driftsresultater på nivå med/noe over handlingsregelen i 2019 og 2020, men svakere enn handlingsregelen i 2021 og 2022.
  - *Fondsreserver:*
    - I perioden 2015 til 2018 har Vegårshei kommune gradvis økt fondsreservene fra 2,6 til 6,8 % av brutto driftsinntekter.
    - Ved utgangen av økonomiplanperioden 2019-2022 forventer kommunen at disposisjonsfondet skal være på 4,9 % av brutto driftsinntekter, dvs. like

under Fylkesmannens anbefaling om at disposisjonsfondet utgjør minimum 5 til 10 % av brutto driftsinntekter.

- *Gjeldssituasjon:*
  - Vegårshei kommune hadde i årene 2015-2018 en moderat vekst i netto lånegjeld fra 70,7 % til 75,9 % av brutto driftsinntekter.
  - Kommunen anslår i økonomiplanen at *lånegjeld eks. formidlingslån* ved utgangen av økonomiplanperioden vil utgjøre 187,7 mill. kroner. Dette tilsvarer 92,6 % av brutto driftsinntekter. Dette er høyere enn Fylkesmannens anbefaling om at *netto lånegjeld* bør utgjøre maksimalt 75 % av brutto driftsinntekter.
- Kommunen bruker KOSTRA-nøkkeltall i styringsdokumentene og sammenligner seg med andre kommuner, men analyserer i liten grad forskjellene i ressursbruk.

- Demografisk utvikling
  - Kommunens folketall pr 1.1.2019 var 2.093. Vegårshei har en noe yngre befolkning enn fylkesgjennomsnittet.
  - I kommuneplanen har Vegårshei kommune som målsetting «en befolkningsvekst som ligger mellom høy og middels nasjonal vekst». Hovedmålsetningen er å nå 2.200 innbyggere i 2025.
  - I perioden 2013-2018 hadde kommunen en befolkningsvekst på 5,1 %. I samme periode var gjennomsnittlig befolkningsvekst i Norge 4,8% (kilde: «Agdertall 2018 – Regionplan Agder).
  - SSBs befolkningsframskriving fram til 2040 («middelalternativet») viser at Vegårshei kan forvente en samlet folkevekst på 16 %. Aldersgruppen 0-5 år forventes å vokse med 25 %, mens det i aldersgruppen 6-15 år forventes en nedgang på 13 %. Den høyeste veksten er forventet i aldersgruppen 67 år og eldre med 72 %. Fylkesmannen viser i den sammenheng til artikkelen «flere år flere muligheter» på regjeringen.no: https://www.regjeringen.no/contentassets/c8a8b14aadf14f179a9b70bc62ba2b37/strategi_eldrepolitikk_110316.pdf

Dialogpunkter

- Hvilke utfordringer skaper den demografiske utviklingen for kommunens planlegging og dimensjonering av tjenestetilbudet?
- Er kommunen i rute til å oppfylle kravene i ny kommunelov fra 1.1.2020 når det gjelder:
  - Budsjettering av minimumsavdrag?
  - Obligatoriske oversikter for hele økonomiplanperioden?
  - Fastsetting av lokale finansielle måltall?
  - Vise utviklingen i kommunens økonomi og utviklingen i gjeld/andre vesentlige økonomiske forpliktelser?

2.4. Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannens fokusområder

- Helhetlig beredskapstenking gjennom planhierarkiet, fra kommuneplan via ROS-analyse til kriseplan og arealplanlegging
- Beredskapsbevissthet i alle ledd
- Oppdatert oversikt over risikobildet i kommunen og oppdatert planverk i henhold til dette
- Kommunens evne til å ta beredskapsmessige hensyn i samfunnsplanleggingen, herunder tilpasning til klimaendringer

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Det er god forståelse for krav i lov og forskrift og høy beredskapsbevissthet i Vegårshei kommune. Fokuset på samfunnssikkerhetsarbeidet er bra og preges av god ledelsesforankring og god faglig kvalitet. Beredskapskoordinator har lagt ned mye egeninnsats for å bringe beredskapsarbeidet opp på dagens nivå. Arbeidet med å involvere øvrig ansatte er godt i gang. Kommuneledelsen ser selv behovet for å delegere og styre arbeidet via et tydelig og velfungerende internkontrollsystem. Kommunen er pådriver i beredskapssamarbeidet i Østre Agder og kommunen er utfordret på å fortsette med det. Dette for å sikre likhet i planarbeidet og at kommunene deler på gode løsninger og derigjennom styrker samfunnssikkerhetsarbeidet på en helhetlig og effektiv måte.
- Vegårshei kommune har håndtert hendelser på en god måte. Et godt eksempel på dette er det kraftige snøfallet høsten 2016, der kommunen opplevde utfall både i kraftforsyning, elektronisk kommunikasjon og nødnett.
- Siste øvelse i kommunen ble gjennomført 19. juni 2018 med svikt i vannforsyningen som scenario. Kommunen trekker selv fram tydelighet og ledelse som forbedringspotensialer i evalueringsrapporten.
- Kommunens helhetlige ROS-analyse skal iht. forskriftsbestemmelsene revideres i 2020. Fylkesmannen er i den anledning opptatt av hvordan kommunen integrerer erfaringer fra øvelser og hendelser.

Dialogpunkter

- Er det behov for å revidere overordnet ROS relatert til kraft, ekom, informasjon og velferdsteknologi?
- Vil kommunen eventuelt samordnet dette med Fylkesmannens prosjekt på «Robusthet i kraft, ekom, informasjon og velferdsteknologi i Agder»?

2.5. Interkommunalt samarbeid

Fylkesmannens fokusområder

- Interkommunalt samarbeid som virkemiddel for å sikre gode tjenester til alle innbyggere på Agder.
- Kommunereformen fortsetter også i denne stortingsperioden, som en reform basert på frivillighet og uten sluttdato.

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Pågående og planlagt utbygging av E 18 vil både gi en ytterligere regionforstørring, og forsterke det felles bo- og arbeidsmarkedet i området.
- Vegårshei er viktig deltaker i det interkommunale samarbeidet i Østre Agder.
- Vegårshei har god kontroll på en skjør økonomisk situasjon. Kommunen har hatt god vekst til nå, men svak prognose.
- Det er mulige gevinster både for Vegårshei alene og for regionen samlet ved en koordinert planlegging og felles løsninger, på de fleste områder.

Dialogpunkter
- Fylkesmannen har fått i oppdrag å arbeide videre for kommunereform. Ser Vegårshei noen mulige initiativ eller aktiviteter som kan være aktuelle for oss å bidra til?
- Det er kjent at Tvedestrand har tatt til orde for ny drøfting av kommunestrukturen i området. Hva er Vegårshei sin holdning til dette?
- Tidligere har det vært kontakt mellom Lillesand, Birkenes og Grimstad om mulig kommunesammenslåing. Hvordan ser Vegårshei på en slik konstellasjon, i forhold til den langsiktige utviklingen av Arendal-Grimstad som byregion?
- Hvordan tenker kommunen om utviklingen av det interkommunale samarbeidet for øvrig i tida framover?

3. Tjenesteyting og velferdsproduksjon

3.1. Barnehage

Fylkesmannens fokusområder
- Barnehagenes oppfyllelse av pedagognormen
- Bemanningsnorm
- Tilbudet til barn som trenger ekstra støtte
- Arbeidet for et godt og trygt barnehagemiljø
- Kommunen som lokal barnehagemyndighet

Fylkesmannens bilde av kommunen
- Barnehagene oppfylte pedagognormen i alle 4 barnehagene (15.12.18)
- Barnehagene hadde i desember 2018 i snitt 5,43 barn per ansatt. Alle barnehagene er i ved utgangen av 2018 innenfor bemanningsnormen.
- Andel barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter § 19a er lav. Andelen barn med vedtak om individuell tilrettelegging etter § 19g er også lav. Snittet for Vegårshei er lavere enn for fylket og landet forøvrig.
- 8 kommuner i Østre Agder er organisert i regionalt kompetanseutviklings-nettverk i Østre Agder. Nettverket består av barnehagemyndighet og barnehagene i kommunene Arendal, Grimstad, Froland, Tvedestrand, Risør, Vegårshei, Gjerstad og Åmli. I regionen er det 88 barnehager.
- Kommunen har søkt og fått kompetansemidler til barnehagebaserte kompetanse-utviklingstiltak i tråd med den statlige kompetansestrategien. Kommunen har utarbeidet egen handlingsplan for et godt og trygt barnehage– og skolemiljø.
- Kommunen har barnehagefaglig kompetanse i myndighetsrollen.
- Kommunens tilskuddssats for 2019 er kr 210.777 for små barn, og kr 99.506 for store barn. Dette er lavere enn nasjonal sats. 2 av kommunens 4 barnehager er private.

Dialogpunkter
- Hva har kommunen gjort for å påse at alle barnehager oppfyller skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm?
- Hvordan sikrer kommunen som barnehagemyndighet at både de kommunale og den private barnehagen jobber med et inkluderende og godt barnehagemiljø?
- Hvordan jobber Vegårshei kommune med styring av totaløkonomien i barnehagesektoren?

3.2. Grunnskole

Fylkesmannens fokusområder

- Barnekonvensjonen art 12. Barns rett til å bli hørt
- At elevene har et trygt og godt skolemiljø. Ekstra oppmerksom på særskilt sårbare elever, og tilfeller der voksne på skolen krenker elever.
- Tidlig innsats og økt gjennomføring
- Kvalitet i skolen og skoleeierskapet

Fylkesmannens bilde av kommunen

Skolemiljø:

- I Elevundersøkelsen får elevene si sin mening om læring og trivsel på skolen. I undersøkelsen høsten 2018 fremkommer det at elevene på 10. trinn i Vegårshei, med et snitt på 4,3, trives på skolen i større grad enn snittet for landet (4,1) og Agder (4,1). Samme undersøkelse viser at elevene på 7. trinn, med et snitt på 4,2, trives i noe mindre grad enn snittet for landet (4,3) og Agder (4,3).
- 10,5 prosent av elevene i Vegårshei oppga i Elevundersøkelsen 2018 at de ble mobbet 2-3 ganger i måneden eller mer - i en eller annen kombinasjon av medelever, mobbet digital av noen på skolen eller mobbet av voksne på skolen. Det er en større andel enn for landet (6,2%) og Agder (5,9%).
- Våren 2018 innledet Vegårshei skole et samarbeid med interkommunalt PPT, StatPed og RVTS i regi av Fylkesmannen i Agder. Prosjektet har bakgrunn bla. i resultater om mobbing i Elevundersøkelsen høsten 2016. I prosjektet jobbes det med temaer som traumebevisst omsorg, trygge voksne, konflikthåndtering, relasjon, skolevegring og teamarbeid.

Læringsresultater:

- Gjennomsnittlig grunnskolepoeng for elever i Vegårshei er 40. Det er lavere enn for landet (41,7) og Aust-Agder (41,1). Gutter i Vegårshei har høyere gjennomsnittlig grunnskolepoeng (40,2) enn jenter (39,7).
- Høsten 2018 var skalapoengene på 53 høyere for Vegårshei i nasjonale prøver lesning 5. trinn enn for fylket (49) og landet (50). Andel på de ulike mestringsnivåene er unntatt offentlighet.
- Vegårshei deltar i kunnskapsprosjekt om 4-dagers skoleuke, der det bla. skal undersøkes om organiseringen har betydning for elevenes læringsutbytte
- Kommunen deltar i Oppfølgingsordningen, et tilbud om statlig støtte og veiledning for kommuner som har svake resultater på sentrale områder i opplæringen.

Spesialundervisning:

- Vegårshei har med 13,8 % en større andel elever som får spesialundervisning skoleåret 2018-19 sammenlignet med fylket (8,8%) og nasjonale tall (7,7%). Andelen er størst på mellomtrinnet, og minst på 1.- 4. trinn.
- Blant elevene som har vedtak om spesialundervisning, har guttene en andel på 72,1% (1.-10.trinn).

Gjennomføring:

- Andelen elever og lærlinger i Vegårshei som har bestått videregående i løpet av 5 år (2012-2017) er med 77 større enn for landet (74,4) og fylket (73,1).

Dialogpunkter

- Hvordan tas elever med i saker som gjelder eget skolemiljø?
- Hva slags rutiner har skoleeier dersom noen voksne på skolen krenker/mobber en elev?
- Er det en felles forståelse hos skoleeier og ansatte om hvem de særlige sårbare barna i skolen er?
- Hvordan sikrer skoleeier at elever med spesialundervisning får opplæring av ansatte med rett kompetanse?

3.3. Barnevern

Fylkesmannens fokusområder

- Akuttberedskap
- Oppfølging av fosterhjem
- Tiltaksplaner ved hjelpetiltak og evaluering av disse
- Frister for gjennomgang av meldinger og gjennomføring av undersøkelser
- Klagesaker

Vegårshei er sammen med Risør, Tvedestrand, Åmli og Gjerstad i et interkommunalt barnevernsamarbeid med Gjerstad som vertskommune. Fylkesmannen har berammet dialogmøte med Barneverntjenesten Øst i Agder i begynnelsen av juni.

Akuttberedskap
Akuttberedskapen i barnevernsamarbeidet ivaretas av Barnevernsvakta i Arendal.

Oppfølging av fosterhjem
I første halvår i 2018 var det 2 fosterhjem i kommunen, og 3 fosterhjem man har oppfølgings- og tilsynsansvar for. I annet halvår tilkom ett fosterbarn man fikk ansvar for, men som ikke bor i kommunen. Alle har vært plassert mer enn ett år. Samtlige fosterbarn har fått lovpålagt oppfølging.

Oppfølging av hjelpetiltak
I første halvår var det 29 barn i hjelpetiltak, i andre halvår 17 barn. Av de 29 barna i første halvår var det 28 som på registreringstidspunktet hadde tiltaksplan. 17 av disse fikk tiltaksplanen evaluert første halvår. I andre halvår hadde alle 17 tiltaksplaner og 15 hadde i løpet av halvåret fått disse evaluert.

Meldinger
Det kom inn 16 meldinger knyttet til Vegårshei kommune første halvår, 4 andre halvår. Samtlige meldinger i første og andre halvår ble gjennomgått innen en uke.

Undersøkelser
Kommunen fikk 13 nye undersøkelser første halvår, og 4 siste halvår. Første halvår ble 18 undersøkelser avsluttet, i siste halvår 6 undersøkelser. Første halvår ble 1o undersøkelser henlagt, siste halvår ble 4 henlagt. Første halvår ble samtlige 18 undersøkelser ferdigstilt i løpet av 3 måneder. Siste halvår ble 5 avsluttet innen tremåneders fristen.

Klagesaker
Det er ukjent hvor mange klagesaker etter barnevernsloven som har kommet fra Vegårshei siste året.

Dialogpunkter

- Hvordan følger politisk og administrativ ledelse i Vegårshei med på barnevernsarbeidet knyttet til Vegårshei i dag, i forhold til det interkommunale samarbeidet?
- Hvordan ivaretas samarbeidet mellom de kommunale instansene som jobber inn mot barn i Vegårshei kommune og Barneverntjenesten Øst i Agder?

3.4. Kommunale helse- og omsorgstjenester

Fylkesmannens fokusområder

- Oppfølging Omsorg 2020
    - Erstatning og nyrekruttering av helse- og omsorgspersonell
    - Heltid-/ deltidsproblematikk
    - Demensplan 2020
    - Kompetanse- og innovasjon i omsorgssektoren
- Opptrappingsplanen for habilitering/rehabilitering
    - Hverdagsrehabilitering
    - Bruk av prosjektmidler
- Legevakt, legetjenester
- Opptrappingsplan rus/psykisk helse

Fylkesmannens bilde av kommunen

Omsorg 2020

- Vegårshei ligger høyere på utgifter pr. innbygger til helse- og omsorgstjenester enn både KOSTRA gruppen, landsgjennomsnitt og fylkesgjennomsnitt. Kommunen har en høyere andel utgifter knyttet til eldre over 80 år enn sammenlignbare kommuner, men mindre til brukere mellom 0-66 år.
- Kommuneplanen gjelder 2014 – 2025, men har i liten grad berørt helse- og omsorgstjenestens utfordringer med å skulle ivareta flere pasienter med mer krevende og sammensatte sykdomsbilder. Gruppen med demens er økende. Krav og forventninger til et verdig liv, hele livet (Leve hele livet) bør operasjonaliseres i alle kommuner med hensyn på kompetansebehov så vel som universell utforming. Vedtatt planstrategi 2016 – 2019 inneholder mål om å utarbeide en helhetlig helse- og omsorgsplan. Denne finner vi ikke på kommunens nettside.
- Kommunen har bra dekning av dagaktivitetsplasser til personer med demens, mye frivillighetsarbeid og Vegårshei er med i prosjektet «Menn i Helse»

Habilitering / rehabilitering

Rehabilitering er en arbeidsform og prosess som har som mål å ivareta og gjenvinne størst mulig grad av mestring av dagliglivets gjøremål og aktiviteter for en mest mulig selvstendig tilværelse i eget hjem.

- Vegårshei har tilbud om både fysio- og ergoterapitjenester, og har en høyere dekningsgrad enn sammenlignbare kommuner.
- På nettsiden finner vi kun re-/habiliteringsplan som gjelder for 2009 – 2011.
- Vi finner ikke «Koordinerende enhet» på nettsiden; informasjon om IP og koordinator beskrives under «nedsatt funksjonsevne».
- Kommunen har ikke søkt om tilskudd til habilitering/rehabilitering.

Legevakt

- Vegårshei kommune har legevaktsamarbeid med Arendal kommunale legevakt.

Legetjenesten

- Det er ingen ventelister for legene i Vegårshei.
- Fylkesmannen er ikke kjent med om legene er ferdig spesialister i allmenn- og/eller samfunnsmedisin, men minner om at det fra 01.03.2019 er kommunens ansvar å følge opp spesialistutdanningen av allmennleger (LIS3).
- Vegårshei kommune har ikke LIS1 (turnuslege).
- Kommuneoverlegestillingen er nå besatt, vakanse har vist sårbarheten i slike kommunale stillinger i små kommuner.

Dialogpunkter

- Hvordan forbereder kommunen seg på økt behov for medisinsk kompetanse, institusjonsplasser, korttids-, avlastnings- og dagaktivitetstilbud?
- Har kommunen søkt om status om utdanningsinstitusjon for LIS 3?
- Hvordan er kommunes erfaringer med samarbeid med brukerorganisasjoner?

Rus / psykisk helse

- For Vegårshei er økningen i rammen relatert til opptrappingsplanen på rusfeltet fra 2016 til 2019 på 413 500 kroner. I tillegg har kommunen i 2018 mottatt tilskudd til kommunalt rusarbeid med 225 000 kroner *(kilde: Helsedir./Fylkesmannen).*

- Kommunen rapporter en reduksjon i årsverksinnsatsen på feltet *(Kilde: IS-24/8).*

År	2016	2017	2018
Årsverk	2,8	2,8	2,2

- Kommunen rapporterer at det i noen grad har vært gjennomført systematisk innhenting av brukererfaringer på rus og psykisk helse feltet gjennom brukerundersøkelser. *(Kilde: IS-24/8)*

- Kommunen har ikke gjennomført Brukerplanundersøkelse eller annen type kartlegging av rusmiddelsituasjonen *(kilde: Korus Sør / IS-24/8)*

Dialogpunkter

- Opptrappingsplanen for rusfeltet er i hovedsak rettet inn mot kommunale tjenester. Det er forventninger til kapasitetsøkning i løpet av plan perioden. Hvordan vurderer kommunen kapasitetsutviklingen på området? (Gjenspeiler IS-24/8 de faktiske forhold?)
- På hvilken måte har kommunen innhentet brukererfaringer. Har kommunen gjennomført en analyse/oppsummering av funnene i gjennomførte brukerundersøkelser på området? Er det noen områder som peker seg særlig ut i positiv eller negativ retning?
- På hvilken måte skaffer kommunen seg oversikt over rusmiddelsituasjonen i kommunen?

3.5. Sosiale tjenester og levekår

Fylkesmannens fokusområder

- Utviklingen i økonomisk sosialhjelp
- Barnefattigdom
- Antall deltagere i Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Antall sosialhjelpsmottaker har økt fra 53 til 85 i perioden 2015-2018, antall unge sosialhjelpsmottakere 18-24 viser også en økning fra 7- 11 i samme periode. *(Kilde: SSB)*
- Antall langtids sosialhjelpsmottakere har økt fra 6 – 16 i perioden 2015-2017 *(Kilde: SSB)*
- Kommunen hadde i 2017 en lavere andel langtidsmottakere enn gjennomsnittet for Agder. (Vegårshei 0,76% – Agder 0,86%) *(Kilde: SSB)*
- Stadig flere familier med barn mottar sosialhjelp: I 2016 var det 20 barn i familier som mottok sosialhjelp, dette var økt til 45 i 2018 *(Kilde: SSB).*
- Antall barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt er økt fra 50 barn til 69 i perioden 2013 til 2016 *(Kilde: Bufdir).*
- Kommunen har ikke hatt deltagere i KVP siden 2011 *(Kilde: surveyXact).*
- Det ble i 2018 gjennomført tilsyn med kartlegging mv. ved NAV Vegårshei. Det ble ikke påpekt lovbrudd.

Dialogpunkter

- Har kommunen gjort noen analyser knyttet til utviklingen på utbetaling av økonomisk sosialhjelp?
- Hvordan ivaretar kommunen barneperspektivet i sine tjenester etter lov om sosiale tjenester i NAV, for å bidra til at disse barna og ungdommene sikres deltagelse og inkludering på viktige sosiale arenaer?
- Hva er årsaken til at kommune ikke har hatt deltagere i KVP på flere år?

3.6. Forebyggende tjenester

Fylkesmannens fokusområder

- Kompetanse, kvalitet og tilgjengelighet til helsestasjon- skole og jordmortjeneste
- Frisklivssentralenes tilbud
- Det langsiktige folkehelsearbeidet og ungdommens situasjon i kommunen spesielt
- Arbeidet med «Vold i nære relasjoner»

Fylkesmannens bilde av kommunen

Helsestasjon, skolehelse- og jordmortjeneste

- Andelen barn (0-17 år) i kommunen er høyere enn i landet som helhet (kilde: FHI).
- I 2017 hadde helsestasjonen og skolehelsetjenesten 22,8 årsverk per 10 000 innbyggere. Det er mindre enn sammenliknbare kommuner (34,4) (Kilde: SSB).
- Jordmortjenesten ble styrket fra 20% til 33,3 % i 2018. Jordmortjenesten er et interkommunalt samarbeid med Åmli og Gjerstad. Så godt som alle gravide går til svangerskapskontroll hos jordmor. Jordmor går på hjemmebesøk til nesten alle 1-3 dager etter fødsel, slik nasjonale faglige retningslinjer legger føringer for. De nasjonale faglige retningslinjene blir fulgt på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten.
- Årlig kartlegging blant helsesøstrene viser at kommunens avvikssystem blir lite brukt i denne tjenesten. Det kan gjøre det vanskelig for kommunen å drive systematisk kvalitetsarbeid.

Frisklivssentral

- Vegårshei har ingen etablert frisklivssentral som en forebyggende helsetjeneste for de med levevane-utfordringer. Kommunen har i år søkt midler fra Fylkesmannen til etablering av dette.

Ungdommens situasjon

- Ifølge Folkehelseinstituttets (Kommunehelsa) statistikkbank, har antall røykere gått ned de siste år på Vegårshei. Men det kan se ut til, i den siste UngData-undersøkelsen fra 2016, at antall ungdom som snuser har gått opp. Her ser en at 11 % av ungdommen i kommunen svart at de brukte snus, mot 5 % i fylket og 4 % i landet for øvrig.
- UngData-undersøkelsen fra 2016 viser at 23 % har svart at de har forsøkt å skade seg selv. 12 % svarer at de noen gang har forsøkt å ta sitt eget liv. Men samtidig har antall unge voksne (15-29 år) med psykiske symptomer og lidelser som oppsøker primærhelsetjenesten gått ned fra 2011 til 2017. Antall ungdomsskoleelever som svarer på UngData-undersøkelsen at de er mye plaget av depressive symptomer, er omtrent som fylket og landet for øvrig.
- Kommunen er med på en ny runde med UngData-undersøkelse i disse dager. Det blir spennende å se hvordan utviklingen rundt blant annet unges psykiske helse har gått.
- Vegårshei deltar i satsingsområdet «Bedre tverrfaglig innsats» innen den nasjonale satsingen på folkehelse i program for folkehelsearbeid i Agder, for å fange opp utsatte barn og unge tidlig.

Vold i nære relasjoner

- Fylkesmannen er ikke kjent med at Vegårshei har handlingsplan for vold i nære relasjoner. Det er sterkt fokus på dette temaet, og det gjelder alle aldersgrupper. *Kommunen skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot at pasienter og brukere kan være utsatt for, eller kan stå i fare for å bli utsatt for, vold eller seksuelle overgrep. Kommunen skal legge til rette for at helse- og omsorgstjenesten blir i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep* (hol §3-3a).

Dialogpunkter

- Hvordan arbeider kommunen med å fremme barn og unges psykiske helse, og hjelpe de som sliter før det er for sent?
- Hvordan arbeider kommunen med de utfordringer som er gitt i hol §3-3a om vold i nære relasjoner?

4. Arealforvaltning og ressurs- og næringsutvikling

4.1. Arealforvaltning gjennom kommuneplanens arealdel

Fylkesmannens fokusområder

- Bruk av arealplaner kontra bruk av dispensasjoner.
- Strategi for boligbygging sett i lys av statlige retningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Jordvern, spesielt knyttet til nye boliger.
- Ivareta og sikre naturmangfold gjennom kunnskapsbasert arealplanlegging.
- Reduksjon av klimagassutslippene gjennom planlegging og lokalisering av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester
- Barn og unge skal sikres medvirkning i planprosessene
- Ivaretakelse av prinsippet om universell utforming i all planlegging

Fylkesmannens bilde av kommunen

- Vi får tilsendt en del dispensasjonssaker for uttalelse. Størstedelen av disse handler om mindre tilbygg (oftest til fritidsboliger), adkomstveier (til fritidsboliger) og andre mindre tiltak i LNF-områder. Det er svært få nye boliger som tas gjennom dispensasjon.

- Gjeldende kommuneplan inneholder mange områder for spredt boligbygging i hele kommunen hvor det tillates 1 til 4-5 nye boliger. De store boligfeltene planlegges nær sentrum; på Myra, og til dels Ubergsmoen, og det legges her til rette for en god variasjon av boligtyper. Det siste store boligfeltet, Mauråsen, har likevel en avstand til sentrum med butikker og skole som dessverre gjør at mange bruker bil. Nye arealer til bolig bør ligge i en slik avstand fra sentrum at det er naturlig å bruke bein eller sykkel. Dette ser da også bra ut med tanke på påbegynte prosjekter og fokus i kommuneplanarbeidet.
- Kommunen har lite jordbruksareal igjen i sentrumsområdet, og dermed små konflikter mellom jordvern og større utbygginger. Jordbruksarealene er små og ligger spredt i kommunen og det er viktig å ha fokus på jordvern også i dispensasjonssaker. Hovedinntrykket er for øvrig at landbruksinteressene står sterkt i kommunen.
- Angående medvirkning fra barn og unge og ivaretakelse av prinsippene for universell utforming har vi ingen spesielle merknader.

Dialogpunkter
- Hva gjør kommunen for å sikre at arealplanleggingen er kunnskapsbasert?
- Hvordan blir barn og unge involvert i planprosesser?
- Hva vil kommunen gjøre for å oppfylle nasjonale forventninger til vesentlig reduserte klimagassutslipp i løpet av de neste 10 årene?

4.2. Byggesaksbehandling

Fylkesmannens fokusområder
- Fylkesmannen som klageinstans er opptatt av å sikre at kommunale vedtak følger reglene i plan- og bygningsloven. Vi er opptatt av at vedtak generelt, og dispensasjonsvedtak spesielt, må begrunnes i forhold til lovens krav.
- Forholdet mellom plan og dispensasjon. Planlagt utvikling bør skje ved planrevisjon og ikke ved bruk av dispensasjoner.
- Kommunene sørger for nødvendig dokumentasjon for at gebyrer er i samsvar med selvkostprinsippet

Fylkesmannens bilde av kommunen

I 2018 behandlet vi 1 byggesak fra Vegårshei og denne ble stadfestet. Tallmaterialet fra de siste årene er svært begrenset, men kommunen har ikke fått omgjort eller opphevet saker siste 2 år.

Dialogpunkter
- Hvilke utfordringer har kommunen ved saksbehandling/forberedende klagesaksbehandling etter plan- og bygningsloven?
- Hva er kommunens forventninger til Fylkesmannen på dette området?

4.3. Miljøvern

Fylkesmannens fokusområder

- Ivaretakelse av trua og sårbare naturtyper og arter, jf. St. melding 14 (2015-2016). Vi har særlig fokus på våtmarksområder inkludert myr, kulturavhengige naturtyper og gammel skog. Arealutnyttelse, fremmede arter og opphør av bruk er de største truslene mot naturmangfoldet.
- Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold: Målsettingen er god områdedekning for kartlegging av viktige naturtyper og trua og sårbare arter, god kvalitet på områdebeskrivelser, avgrensinger og verdisetting i Naturbase.

- Vern av skog. Stortinget har et mål om at 10 % av skogen i Norge skal vernes. Nær 50 % av arter som trues av utryddelse finnes i skog. Økt verneandel skal skje gjennom ordningen med frivillig vern av skog.
- Supplerende vern. Etablering av nye naturvernområder for å sikre naturtyper med mangelfullt vern, som del av en nasjonal verneplan.
- Sikring av god vannkvalitet og ivaretagelse av vassdrag.
- Oppfølging av kommunens myndighet på forurensningsområdet, deriblant føre tilsyn med avløpsanlegg, forsøplingssaker, forurenset grunn mv. Forurenset grunn er prioriterte tema fra Miljødirektoratet i 2019. Dette innebærer også registrering og kvalitetssikring i databasen «Grunnforurensing».
- Kommunens oppfølging av avfallsplaner i bygge/rivesaker (TEK 17).
- Avløpsanlegg må oppfylle rensekrav.
- Marin forsøpling og forsøpling i vassdrag. Fylkesmannen skal koordinere og ha oversikt over ryddetiltak og initiativer som skjer i våre kommuner innenfor dette feltet. Fylkesmannen vil i løpet av 2019 invitere til et møte angående temaet.
- Kommunetilsyn med tema avløp i 2019.

Fylkesmannens bilde av kommunen

Artsforvaltning og naturforvaltning

- Vi har inntrykk av at det miljøfaglige ansvaret er spredt på mange personer, og at de ulike miljøtemaene har ulikt fokus og vekt i saksbehandling.
- Naturtypekartleggingen er hovedsakelig fra 2010, noe før og noe etter. Kvaliteten på områdebeskrivelsene er varierende. Bortsett fra i befolkningstette områder er dekningsgraden for kartlegging antatt lav. I arealplanprosesser må det gjøres konkrete vurderinger av behov for supplerende kartlegging.
- Vi har meldt oppstart for verneprosess for ett verneområde som er tilbudt gjennom ordningen med frivillig-vern av skog.
- Kommunen gjør en god jobb i forbindelse med kalking av Storelvavassdraget. Fylkesmannen har et godt inntrykk av kommunens arbeid på dette området.
- Vi ønsker at kommunen blir mer aktiv i arbeidet med bekjemping av fremmede arter.

Forurensning

- Vi har hatt noe dialog med kommunens ansatte på forurensningsområdet men kjenner lite til hvordan kommunen jobber innen dette feltet.
- Vi skal gjennomføre kommunetilsyn etter sommeren. Temaet er hvordan kommunen utøver sin myndighet innenfor avløpsregelverket. Fylkesmannen vil ta kontakt med kommunen og informere nærmere om tilsynet.

Dialogpunkter

- Hvordan arbeider kommunen med forurensning generelt og avfall spesielt, her under oppfølging av «villfyllinger» og forsøpling i vassdrag?
- Hvordan vil kommunen sikre tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om naturmangfold i sin arealforvaltning og saksbehandling, og hva vil kommunen gjøre for å stanse tap av naturmangfold?
- Hva kan kommunen gjøre for å øke innsatsen med bekjemping av fremmede arter?

4.4. Landbruk

Fylkesmannens fokusområder:

- Kommunens arbeid for et sterkt jordvern som grunnlag for økt matproduksjon i landet
- Kommunen som statlig tilskuddsforvalter, inkl. kontroll av tilskudd
- Kommunens kapasitet og kompetanse i arbeidet med landbruk og landbruksbasert næringsutvikling
- Kommunens forvaltning av arealressursene, inkl. oppdatering av kartgrunnlag (AR5)
- Kommunens fokus på landbrukets rolle i lokal samfunns- og næringsutvikling

Fylkesmannens bilde av kommunen

- I Vegårshei er bare 1.4 % av arealet dyrka mark og innmarksbeite, og kun 40% er i aktiv drift mot nærmere 70% i 2000. Arealet falt dramatisk fram til 2010 sammen med antall foretak, men har stabilisert seg etter det. Noe areal er overtatt til beite for dyr fra andre kommuner, men det er grovfôrressurser i kommunen til en langt større produksjon. Tørkesommeren 2018 viste nødvendigheten av å ha mest mulig jord i drift.
- Det er 16 aktive jordbruksforetak i Vegårshei, som fikk utbetalt over 1,9 mill. kr i produksjons, avløser- og pristilskudd i 2018. Vegårshei er en liten jordbrukskommune i areal, preget av småskala grovfôrproduksjon. Produksjon av svinekjøtt er en betydelig næring i Vegårshei, som tredje størst i Aust-Agder i antall avlspurker og slaktegris.
- Vegårshei er imidlertid en viktig skogkommune på Agder, der hele 86% av landarealet i kommunen er produktiv skog. Avvirkningen i 2018 på over 40.000 m^3 tømmer er verdt mer enn 15,5 mill. kr. I motsetning til en del andre kommuner på Agder holder Vegårshei et jevnt og høyt nivå på avvirkingen. Arealet med ungskogpleie har også vært stabilt høyt de siste årene.
- Det er registrert 234 landbrukseiendommer i Vegårshei, og det er bosetning 65% av dem. Dette betyr at svært mange bor på en landbrukseiendom der jorda drives av noen andre, og at bønder produserer stadig mer på andres jord. Jordleieprosenten er nå rundt 50, og gjennomsnittsstørrelsen pr. driftsenhet 155 daa. Formalitetene og praksis rundt dette er ikke bare enkle. I samråd med kommunene skal Fylkesmannen framover fokusere på de mange problemstillingene rundt driveplikt.
- Bosetting på eller tilgang til landbrukseiendom kan være et grunnlag for landbruksbasert næringsutvikling. Vi tror potensialet i Vegårshei er større enn vi ser utløst i dag. Kommunen oppfordres til å inkludere landbruket i sin næringspolitikk.
- Stortinget vedtok i 2018 en oppdatert jordvernstrategi der reduksjon i omdisponering av dyrka mark står svært sentralt. Ifølge KOSTRA tar kommunen godt vare på sine arealressurser – bare 1,8 dekar dyrka jord ble omdisponert i 2018. Kommunen har vært god til å konsentrere utbygging rundt Myra.
- Kommunen er statlig tilskuddsforvalter, og kontroll er en prioritert sak for staten. Det er avgjørende for tilliten til forvaltningen at kommunen gjennomfører risikobasert kontroll og oppfølging, både kontroll av 10 % av foretakene som årlig søker produksjonstilskudd, og ellers. Det er viktig at ledelsen støtter fagfolkene i dette arbeidet, som tidvis kan oppleves vanskelig.
- Kommunen har vedtaksmyndighet i flere store tilskuddsordninger innen landbruket, og er førsteinstans i saker der Fylkesmannen har myndighet, f.eks. erstatningsordningene. Det var en svært god jobb som ble utført i Vegårshei etter tørkesommeren i fjor, og den ekstra tildelingen av skjønnsmidler ble brukt målrettet og fornuftig. Vi minner om at kommunen overtar tilskuddsordningen til skogsveier f.o.m.2020.
- Fra kommunen var ferdig med gårdskartprosessen i 2010 kan vi ikke se at det har vært levert kontinuerlig ajourhold av AR5 før i 2017 etter at NIBIO ble ferdig med periodisk ajourhold av AR5. Det er viktig å vedlikeholde AR5 gjennom kontinuerlig ajourhold. Vi minner om at

endringer i AR5 ikke bare skal gjøres når grunneier melder endringer, men også når et nytt boligfelt, nye veier, næringsarealer er mm. er etablert.
- Det er generelt stor aktivitet i skogbruket i regionen, og flaskehalsene i tømmertransporten blir dermed tydeligere. Det har vært en omfattende oppgradering på fylkesveiene i de senere år, og det settes strenge standardkrav til de private skogsbilveiene. Det er også foretatt kartlegging av det kommunale (tilstøtende) veinettet, og resultatene finnes i de oppdaterte veilistene. Vi kjenner ikke statusen for Vegårshei, men ber kommunen sikre at det ikke er kommunen selv som er flaskehalsen for en effektiv tømmer- og næringstransport.
- Fylkesmannen har et godt samarbeid med landbruksforvaltningen i kommunen. Det er viktig at det er nok ressurser i kommunen til så vel administrative forvaltningsoppgaver som til pådriveroppgaven innen næringsutvikling.
- Her er link til et faktaark som viser arealer og landbruksressurser i kommunen:

http://kart13.skogoglandskap.no/arealressursstatistikk/xml_filer/2017/0912_arstat_2017.xml

Dialogpunkter

- Jordvern/arealforvaltning – hvordan arbeider kommunen med dette? Hvordan er samarbeidet mellom Landbruk og Plan i kommunen?
- Kontrollarbeid – hvordan følger kommunen opp mht. tid og ressurser?
- Landbruksbasert næringsutvikling – hvordan jobber kommunen med dette?
- Økt aktivitet i skogbruket krever god infrastruktur for tømmertransport. Har kommunen fokus på nødvendig oppskriving/oppgradering av veinettet?
- Får kommunen den rettledningen dere trenger fra Fylkesmannen i aktuelle landbrukssaker?

Lenker:
Opplæringsvinduet: https://www.fylkesmannen.no/nb/Aust--og-Vest-Agder/Barnehage-og-opplaring/Grunnskole-og-videregaende-opplaring/Opplaringsvinduet/
Statistikkportalen for Agder: http://regionplanagder.no/stat/index.html
Agdertall 2018 (Regionplan Agder): http://www.regionplanagder.no/planer-og-strategier/regionplan-agder-2030/kunnskapsgrunnlag/

Vedlegg:
1. Utvalgte nøkkeltall Nivå 1, 2015-2018, KOSTRA tall 2018 (ureviderte; kilde: SSB)
2. Befolkningsfremskrivning 2019-2040 for Vegårshei kommune, Aust-Agder og de resterende kommunene i fylket (kilde: SSB)

	2016	2017	2018*	Aust-Agder	Kostragruppe 1	Landet u/Oslo
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	1,6	2,8	1,2	1,2	1,6	2,1
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	0,0	0,0	0,0	0,9	1,8	1,2
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	28,8	36,2	52,9	47,0	40,9	43,5
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	94,8	84,3	96,6	109,9	91,1	105,5
Frie inntekter per innbygger (kr)	62778	65403	66213	53747	56726	55132
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	2900	3000	2900	3193	2718	2682
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	6958	6958	4539	5109	4440	3745
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	3291	3291	2269	3299	3964	3252
Andel km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for av alle kommunale veier (prosent)	3,2	3,2	3,2	13,7	15,5	15,7
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)	50016	54613	67855	91470	147339	144641
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	87,3	93,4	89,6	91,8	88,8	92,2
Korrigerte brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager	66	73	90	82	71	69
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	127261	145869	154575	165478	154151	153249
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggar 0-17 år (kr)	5309	7854	10446	10713	9623	10828
Delen netto driftsutgifter til sakshandsaming/drift (funksjon 244) (prosent)	32,1	32,1	31,2	27,1	35,0	29,0
Delen netto driftsutgifter til barn som ikkje er plasserte av barnevernet (funksjon 251) (prosent)	5,8	9,2	15,1	11,9	13,0	11,4
Delen netto driftsutgifter til barn som er plasserte av barnevernet (funksjon 252) (prosent)	62,1	58,7	53,7	61,0	52,0	59,6
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggarar 0-22 år (prosent)	4,7	5,5	6,2	4,3	4,5	3,9
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	16,1	14,7	13,8	9,1	10,3	7,9
Gruppestørrelse 2 (antall)	18,6	17,7	16,5	16,2	14,2	16,2
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (kr)	105176,7	109311,3	110466,2	111550,4	125807,5	112430,4
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	30764	34130	37888	27802	31136	27206
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	31,7	31,5	..	..	..	..
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	20,6	16,2	..	..	..	..
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	100,0	100,0	100,0	90,9	91,2	89,7
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	3655	3869	:	:	:	:
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	9,5	9,6	9,6	10,6	11,5	11,3
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	8,6	12,5	12,4	9,7	10,1	9,5
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	90,5	100,0	100,0	102,1	92,3	90,1
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (kr)	1229750	1328375	1364538	1278354	1153169	1210805
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	27	27	..	20	23	21
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere (årsverk)	0,65	0,69	..	0,62	..	0,71
Sosialhjelpsmottakere (antall)	84	86	85	3724	1633	120071
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	11	9	11	857	301	24253
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntekt (antall)	:	4	3	335	175	12675
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (antall)	53	41	30	1484	607	50345
Energiutgifter per m2 kommunalt eide bygg (kr)	117	131	146	139	119	126
Energiutgifter som andel av brutto driftsutgifter (prosent)	0,79	0,86	0,94	0,79	0,76	0,73
*ureviderte tall						

Framskrevet folkemengde, etter region, alder, tid og statistikkvariabel 2019 til 2040							
Kommune	Aldersgruppe	Folkemengde 1.januar 2019	Middels nasjonal vekst 1.1.2040	Lav nasjonal vekst 1.1.2040	Høy nasjonal vekst 1.1.2040	Endring 2019-2040 middels	Prosent endr
0912 Vegårshei	**0-5 år**	120	150	131	177	30	25 %
	6-15 år	311	270	238	310	-41	-13 %
	16-66 år	1 344	1 456	1 407	1 528	112	8 %
	67 år eller eldre	318	548	517	571	230	72 %
	TOTALT	**2 093**	**2 424**	**2 293**	**2 586**	**331**	**16 %**
AUST-AGDER	**0-5 år**	7 584	8 564	7 460	10 070	980	13 %
	6-15 år	15 090	15 462	13 662	17 739	372	2 %
	16-66 år	76 024	81 326	78 783	85 552	5 302	7 %
	67 år eller eldre	18 957	31 014	29 461	32 459	12 057	64 %
	TOTALT	**117 655**	**136 366**	**129 366**	**145 820**	**18 711**	**16 %**
0901 Risør	**0-5 år**	351	421	368	496	70	20 %
	6-15 år	753	803	711	923	50	7 %
	16-66 år	4 296	4 280	4 142	4 515	-16	0 %
	67 år eller eldre	1 448	2 147	2 035	2 246	699	48 %
	TOTALT	**6 848**	**7 651**	**7 256**	**8 180**	**803**	**12 %**
0904 Grimstad	**0-5 år**	1 592	2 088	1 817	2 449	496	31 %
	6-15 år	3 110	3 715	3 281	4 250	605	19 %
	16-66 år	15 240	18 258	17 688	19 206	3 018	20 %
	67 år eller eldre	3 304	5 576	5 312	5 836	2 272	69 %
	TOTALT	**23 246**	**29 637**	**28 098**	**31 741**	**6 391**	**27 %**
0906 Arendal	**0-5 år**	2 805	2 849	2 482	3 345	44	2 %
	6-15 år	5 540	5 172	4 574	5 922	-368	-7 %
	16-66 år	29 132	29 101	28 230	30 550	-31	0 %
	67 år eller eldre	7 308	12 045	11 448	12 611	4 737	65 %
	TOTALT	**44 785**	**49 167**	**46 734**	**52 428**	**4 382**	**10 %**
0911 Gjerstad	**0-5 år**	128	133	116	157	5	4 %
	6-15 år	272	245	217	284	-27	-10 %
	16-66 år	1 576	1 469	1 422	1 546	-107	-7 %
	67 år eller eldre	478	766	730	802	288	60 %
	TOTALT	**2 454**	**2 613**	**2 485**	**2 789**	**159**	**6 %**
0914 Tvedestrand	**0-5 år**	319	295	256	346	-24	-8 %
	6-15 år	711	587	519	671	-124	-17 %
	16-66 år	3 881	3 394	3 292	3 554	-487	-13 %
	67 år eller eldre	1 158	1 696	1 599	1 772	538	46 %
	TOTALT	**6 069**	**5 972**	**5 666**	**6 343**	**-97**	**-2 %**
0919 Froland	**0-5 år**	409	501	440	591	92	22 %
	6-15 år	822	832	736	956	10	1 %
	16-66 år	3 841	4 648	4 501	4 880	807	21 %
	67 år eller eldre	773	1 414	1 345	1 475	641	83 %
	TOTALT	**5 845**	**7 395**	**7 022**	**7 902**	**1 550**	**27 %**

0926 Lillesand	**0-5 år**	760	905	788	1 064	145	19 %
	6-15 år	1 521	1 627	1 436	1 867	106	7 %
	16-66 år	6 992	8 017	7 758	8 454	1 025	15 %
	67 år eller eldre	1 717	2 906	2 764	3 042	1 189	69 %
	TOTALT	**10 990**	**13 455**	**12 746**	**14 427**	**2 465**	**22 %**
0928 Birkenes	**0-5 år**	418	491	427	582	73	17 %
	6-15 år	783	872	769	1 006	89	11 %
	16-66 år	3 288	3 962	3 828	4 174	674	20 %
	67 år eller eldre	723	1 237	1 177	1 296	514	71 %
	TOTALT	**5 212**	**6 562**	**6 201**	**7 058**	**1 350**	**26 %**
0929 Åmli	**0-5 år**	141	117	102	137	-24	-17 %
	6-15 år	209	227	202	262	18	9 %
	16-66 år	1 157	1 103	1 068	1 165	-54	-5 %
	67 år eller eldre	341	476	445	499	135	40 %
	TOTALT	**1 848**	**1 923**	**1 817**	**2 063**	**75**	**4 %**
0935 Iveland	**0-5 år**	122	107	94	125	-15	-12 %
	6-15 år	180	176	153	204	-4	-2 %
	16-66 år	857	923	897	974	66	8 %
	67 år eller eldre	167	345	326	359	178	107 %
	TOTALT	**1 326**	**1 551**	**1 470**	**1 662**	**225**	**17 %**
0937 Evje og Hornnes	**0-5 år**	241	306	268	363	65	27 %
	6-15 år	507	548	483	635	41	8 %
	16-66 år	2 246	2 693	2 605	2 854	447	20 %
	67 år eller eldre	644	881	839	928	237	37 %
	TOTALT	**3 638**	**4 428**	**4 195**	**4 780**	**790**	**22 %**
0938 Bygland	**0-5 år**	67	81	69	95	14	21 %
	6-15 år	128	156	136	178	28	22 %
	16-66 år	761	713	692	760	-48	-6 %
	67 år eller eldre	236	348	331	369	112	47 %
	TOTALT	**1 192**	**1 298**	**1 228**	**1 402**	**106**	**9 %**
0940 Valle	**0-5 år**	56	61	53	73	5	9 %
	6-15 år	130	124	108	143	-6	-5 %
	16-66 år	742	660	632	702	-82	-11 %
	67 år eller eldre	228	349	326	361	121	53 %
	TOTALT	**1 156**	**1 194**	**1 119**	**1 279**	**38**	**3 %**
0941 Bykle	**0-5 år**	55	59	49	70	4	7 %
	6-15 år	113	108	99	128	-5	-4 %
	16-66 år	671	649	621	690	-22	-3 %
	67 år eller eldre	114	280	267	292	166	146 %
	TOTALT	**953**	**1 096**	**1 036**	**1 180**	**143**	**15 %**

FYLKESMANNEN I AGDER
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal | fmagpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/av